

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
REGIONAL COUNCIL OF SOUTH OSTROBOTHNIA

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

KANNANOTTO

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Valtioneuvoston kanslia
Eduskuntapuolueiden puolueoimistot

Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan liiton yhteinen kannanotto 4.3.2019

KOULUTUKSEN TULEVAISUUS UHATTUNA

Pohjalaismaakunnat (Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Pohjanmaa) järjestivät tammikuun lopussa seminaarin koulutuksen tulevaisuudesta. Kaikki seminaarin osallistuneet olivat yksimielisiä siitä, että koulutukseen kohdistuneet leikkaukset ja rahoitusmalleihin tehdyt muutokset ovat asettaneet oppilaitokset erittäin haasteelliseen tilanteeseen. Parempia tuloksia on tuotettava entistä niukemmilla resursseilla. Samanaikaisesti maakuntien yrityksillä on huutava pula osaavasta työvoimasta. Tämä yhtälö on yksinkertaisesti kestävä. Seuraavan hallituksen on ehdottomasti reagoitava tilanteeseen, jos Suomen talouden halutaan kasvavan myös tulevaisuudessa. Koulutusta on ohjattava niille kasvaville toimialoille, joissa osaavaa työvoimaa tarvitaan eniten. Seminaarin aikana tuotiin esille useita konkreettisia toimenpiteitä, jotka olisi syytä sisällyttää seuraavan hallitusohjelmaan.

Toimenpiteitä seuraavan hallitusohjelmaan

Koulutuksen aloituspaikkojen kohdistamisessa on huomioitava entistä paremmin **alueelliset työvoimatarpeet**. Pohjalaismaakunnissa työllisyysaste on Suomen kärkiluokkaa eli töitä osajille olisi kyllä tarjolla. Osaavan työvoiman saatavuudesta on kuitenkin muodostunut selkeä kasvun este. Seuraavassa hallitusohjelmassa onkin oltava oma lukunsa alueellisten työvoimatarpeiden ratkaisemiseksi. Toimenpiteitä tarvitaan useamman ministeriön toimialueilla. Maakuntien ja koulutusorganisaatioiden on puolestaan ponnistettava yhdessä sekä koulutuksen että alueen vetovoimaisuuden kehittämiseksi.

Opinnot aloittavan ikäluokan koon pienentyessä **ulkomailta tulevien opiskelijoiden merkitys** kasvaa huomattavasti. Seuraavaan hallitusohjelmaan onkin sisällytettävä konkreettisia toimenpiteitä kansainvälisten opiskelijoiden sekä ulkomaisen työvoiman liikkumiseen ja työskentelyyn liittyvien rajoitteiden poistamiseksi. Oppilaitosten ja elinkeinoelämän välistä yhteistyötä sekä opintojen aikaista suomen ja/tai ruotsin kielen opiskelua on edistettävä. On myös varmistettava, että eri ministeriöiden toimenpiteet ovat toisiaan täydentäviä ja yhteisten tavoitteiden mukaisia. Oppilaitokset tarvitsevat tukea myös **koulutusviennin** käynnistämiseen. Valtion rahoituksen pienentyessä tuloja on haettava myös Suomen rajojen ulkopuolelta. Koska oppilaitosten henkilöstön määrä on leikkauksien jälkeen minimissään, vapaita resursseja tarvittavaan kehittämistyöhön on erittäin vaikea löytää. Hallitusohjelmasta onkin löydettävä toimenpiteitä, joilla tuetaan oppilaitoksia uusien rahoituslähteiden etsimisessä.

Työssäoppimisen merkitys on korostunut erityisesti toiseen asteen ammatillisen koulutuksen reformissa. Seminaarin osallistujat toivat esille huolen siitä, ettei työssäoppimisen tukemiseen suunnata kuitenkaan riittävästi resursseja. Opettajien työelämysuhteita täytyy kehittää ja yritykset tarvitsevat tukea tehokkaan oppimisprosessin järjestämiseen varsinaisen

KANNANOTTO

yrittötoiminnan ohessa. Työelämäsuhteisiin liittyvät myös **jatkuvaan oppimisen** haasteet. Esimerkiksi yliopistojen uudessa rahoitusmallissa toisen tutkinnon suorittamisesta saa huomattavasti pienemmän kertoimen kuin ensimmäisestä. Tämä ei ole jatkuvan oppimisen periaatteiden mukaista. Tulevaisuuden työelämä edellyttää entistä enemmän jatkuvaa oppimista, joten koulutusorganisaatioita olisi kannustettava sen tarjoamiseen, eikä päinvastoin.

Koulutusorganisaatiot toivat esille myös **yhteiskuntavastuun** merkityksen. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden (esim. puutteellinen luku- ja kirjoitustaito) määrä on kasvanut huomattavasti. Oppilaitoksilla on entistä tärkeämpi rooli myös nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä. Oppilaitokset ovat valmiita kantamaan enemmän yhteiskuntavastuuta, mutta tämä rooli on tunnistettava myös koulutuksen rahoitusmalleissa

Työrauhaa oppilaitoksille

Opetus- ja kulttuuriministeriö on viime vuosien aikana uudistanut varsin radikaalisti oppilaitosten toimintaa ohjaavia rahoitusmalleja kaikilla koulutusasteilla. Pohjalaismaakuntien yhteinen viesti ministeriölle onkin, että nyt on syytä antaa oppilaitoksille **työrauhaa** uusiin malleihin sopeutumiseen. Toiminnan strateginen kehittäminen on mahdotonta, jos pelisäännöt muuttuvat jatkuvasti. Koulutusorganisaatiot ovat kuitenkin huolestuneita siitä, että tutkintomäärien vahva korostaminen vaikuttaa väistämättä koulutuksen laatuun. Seuraavan hallituksen onkin osoitettava **lisäresursseja koulutukselle**, jotta Suomen koulutusjärjestelmä olisi laadultaan yksi maailman parhaimmista myös tulevaisuudessa.

Pohjalaismaakunnat vetoavat yhdessä Suomen seuraavaan hallitukseen, jotta se nostaisi koulutuksen hallitusohjelmassaan sen ansaitsemaan asemaan ja sisällyttäisi ohjelmaan tässä kannanotossa esille tuodut toimenpiteet.

Lasse Anttila
Maakuntahallituksen puheenjohtaja
Etelä-Pohjanmaan liitto

Antti Saartenoja
Vs. Maakuntajohtaja
Etelä-Pohjanmaan liitto

Antti Mäkelä
Maakuntahallituksen puheenjohtaja
Keski-Pohjanmaan liitto

Jyrki Kaiponen
Vt. Maakuntajohtaja
Keski-Pohjanmaan liitto

Joakim Strand
Maakuntahallituksen puheenjohtaja
Pohjanmaan liitto

Kaj Suomela
Maakuntajohtaja
Pohjanmaan liitto